

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

حوزه علمیه فاطمه زهرا (س) شهرستان بندر ترکمن

مقاله

بررسی تاثیر دعا و نیایش در تربیت دینی کودکان ساکن شهر بندرگز

استاد راهنما

جناب آقای حسینعلی سرگزی

محققین

حلیمه دلیر

رقیه حسین زاده

نرگس دهمرده

زمستان ۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه

سپاس و ستایش مر خدای را جل و جلاله که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تابان است و انوار حکمت او در دل
شب تار، درفشان. آفریدگاری که خویشتن را به ما شناساند و درهای علم را بر ما گشود و عمری و فرصتی عطا
فرمود تا بدان، بنده ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت بیازماید.

تقدیم به

همه کسانی که در راه علم مجاهدت کردند تا انسان را از تاریکی برهانند و دنیایی بهتر برای زندگی انسان ها فراهم سازند.

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
چکیده	۱
۱-۱- بیان مسئله	۳
۲-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق	۳
۳-۱- اهداف تحقیق	۴
۱-۲- پیشینه تحقیق	۶
۲-۲- چارچوب نظری تحقیق	۶
۳-۲- فرضیه ها	۱۲
۴-۲- مدل تحلیل	۱۲
۱-۳- روش یا نوع تحقیق	۱۴
۲-۳- جمعیت (جامعه آماری)	۱۴
۳-۳- نمونه آماری	۱۴
۴-۳- شیوه نمونه گیری	۱۴
۵-۳- ابزار و تکنیک های جمع آوری اطلاعات	۱۴
۶-۳- اعتبار و پایایی	۱۵
۷-۳- روش تجزیه و تحلیل داده ها	۱۵
۸-۳- تعریف نظری و عملی متغیرها	۱۶
۱-۴- سیمای پاسخگویان	۱۹
۲-۴- آزمون فرضیات	۲۱
۱-۵- بحث و نتیجه گیری	۲۷
۲-۵- پیشنهادات تحقیق	۲۷
منابع	۲۸

بر اساس نتایج حاصل از آزمون همبستگی پیرسون (جدول ۴-۷) مشخص می گردد که بین دعا و نیایش با انس و الفت کودکان با نماز همبستگی وجود دارد ($P=0.002$, $N=170$, $r=0.659$) که با توجه به مثبت بودن ضریب جهت این رابطه مثبت می باشد. برای تعیین میزان شدت این رابطه به ضریب همبستگی پیرسون واقع در جدول رجوع می کنیم که مشخص می گردد شدت همبستگی به دست آمده (0.659) است. نتایج نشان می دهد کودکانی که بیشتر با دعا و نیایش مانوس هستند سطح بالاتری از انس و الفت با نماز را تجربه می کنند. در واقع دعا بر سطح انس و الفت کودکان با نماز تاثیر می گذارد.

فصل پنجم

نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

۵-۱- بحث و نتیجه گیری

جامع ترین تعریف برای دعا همان طلب به معنای عام است که شامل طلب مافوق از زیردست یا زیردست از مافوق و یا مساوی از مساوی است. دعا در اصطلاح عبارت است از: "ارتباطی آگاهانه و خاضعانه با خداوند که با نوعی از تمجید یا سپاس یا درخواست (نیازی مادی فردی و اجتماعی تا نیازی معنوی و فطری) همراه است چه با زبان سر و چه با زبان دل". بدون تردید، یکی از مهم ترین جلوه های عبادت، دعا و رازونیز با خالق هستی است. موضوع دعا همواره کانون توجه دانشمندان حوزه های گوناگون دانش تجربی، به ویژه روان شناسی است و از جنبه هایی مانند ارتباط با بهداشت و سلامت روان، ایجاد آرامش در افراد و نیز چگونگی تحول فهم آن مطالعه شده است. یکی از علل و اسبابی که خدا در کار انسان مؤثر قرار داده "دعا" است؛ یعنی اینکه آدمی با تمام وجودش به خدا توجه کند، با او به راز و نیاز پردازد، خواسته خود را با او در میان نهد و از او کمک بخواهد. درست است که خدا همه چیز را می داند و از خواست قبلی و راز درونی همه کس آگاه است، ولی همانطور که او در مناسبات بشر با طبیعت، نظام کار و کوشش و عمل و بازده عمل را مقرر کرده، و نابرده رنج، گنجی، و ناکرده کار، مزدی، میسر نساخته، در مناسبات مستقیم انسان با خدا نیز نظام «دعا و استجابت» را مقرر ساخته است. دوران کودکی یکی از مهم ترین دوران زندگی هر فرد می باشد که می تواند زندگی فرد را در سایر مقاطع سنی تحت تاثیر قرار دهد و در واقع مبنایی برای موفقیت یا عدم موفقیت فرد در زندگی گردد. در واقع اگر فرد دوران کودکی مناسب و سالمی را پشت سر بگذراند قطعاً شانس و زمینه مناسب تری برای موفق بودن در آینده را خواهد داشت و از این رو است که تربیت کودکان از جایگاه ویژه ای در اسلام برخوردار است. تربیت دینی کودکان می تواند زمینه های دینداری فرد را در سایر مقاطع زندگی تامین کند و کودک با آشنایی بیشتر با مفاهیم دینی بستر لازم برای رشد یگانه پرستی و محبت پیامبر(ص) و اهل بیت (ع) را دل پپروراند. تحقیق حاضر با هدف بررسی اثرات دعا بر تربیت دینی کودکان شکل گرفته است که نتایج این تحقیق نشان می دهد دعا و نیایش بر انس و الفت کودک با پرودگار تاثیر گذار است و اگر کودک با دعا و نیایش آشنا شود و مفاهیم و باور آن در ذهنش شکل بگیرد انس و الفت بیشتری را با پرودگارش تجربه خواهد کرد. در ادامه همچنین مشخص گردید که دنیا و نیایش بر انس و الفت کودک با قرآن کریم و تلاوت قرآن کریم نیز تاثیر گذار است و کودکانی که با دعا و نیایش آشنا و از آن بهره مند هستند ارتباط بهتری را با قرآن کریم و تلاوت قرآن کریم برقرار می کنند. مورد دیگری از اثرات دعا و نیایش که در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت تاثیر دعا و نیایش بر انس و الفت با پیامبر(ص) و ائمه اطهار(ع) بود که نتایج نشان داد دعا و نیایش تاثیر معناداری بر انس و الفت کودک با پیامبر(ص) و ائمه اطهار(ع) دارد و در واقع دعا و نیایش می تواند محب پیامبر(ص) و ائمه اطهار(ع) در دل کودک را بیشتر کند و باعث انس و الفت بیشتر کودک با پیامبر(ص) و ائمه اطهار(ع) گردد. در پایان نیز تاثیر دعا بر انس و الفت کودک با نماز مورد بررسی قرار گرفت که مشخص گردید دعا و نیایش می تواند تاثیر معناداری بر انس و الفت کودک با نماز داشته باشد و کودکانی که با دعا و نیایش مانوس تر هستند علاقمندی بیشتری را به نماز نشان می دهند. در کل نتایج این تحقیق نشان می دهد که دعا و نیایش تاثیر بسزایی در تربیت

دینی کودکان دارد و والدین باید به این مهم توجه بیشتری داشته باشند تا بتوانند تربیت دینی بهتری را در مورد فرزندان خود اجرا کنند و افراد دیندارتری را در آینده به جامعه خود تحویل دهند.

۵-۲- پیشنهادات تحقیق

- در پایان با توجه به نتایج بدست آمده تحقیق پیشنهاداتی ارائه می گردد که به شرح زیر می باشد :
- افزایش آگاهی والدین از دعا و اثرات آن با توجه به تاثیر آن بر تربیت دینی کودکان
- ایجاد الگوی عینی برای کودکان با برگزاری دعا و نیایش در منزل
- سهیم کردن کودکان در مراسم دعا و نیایش
- توضیح هنگام و پس از خواندن دعا برای کودک تا کودک ارتباط بامعناتری با دعا بگیرد.
- بیان فواید دعا برای کودکان و ترغیب آنها به انجام دعا
- فراهم کردن و آموزش دعاهای ساده تر در حد فهم و درک کودک برای ارتباط گیری قوی تر کودک با دعا
- استفاده از آئینم های تشویقی برای تشویق بیشتر کودک در شرکت در دعا و نیایش
- خواندن دعا هم به صورت عربی و فارسی برای ارتباط بهتر کودک از دعا و آشنا شدن با زبان دعا
- انجام دعاهای ساده تر در طی روز از جمله دعا شکر و سپاس در برابر نعمات پروردگار
- خواندن دعا پس از نماز برای ایجاد الگویی برای کودک در راستای گره زدن نماز و دعا و نیایش در ذهنیت کودک
- دعوت از دوستان کودک برای برگزاری دعا با کودک خود و تشویق آنها به مراسم های مذهبی دعا
- در صورت تمایل کودک به همراه بردن کودک در مراسم های دعا در مساجد و مکان های مذهبی
- آشنا کردن کودک با سیره پیامبر(ص) و ائمه اطهار(ع) در ارتباط با انس گیری آنها با دعا

منابع

- ۱- اخوت، احمد رضا، دوره های رشد تفکر اجتماعی، انتشارات کتاب فردا
- ۲- انجمن اولیا و مربیان، خانواده و فرزندان، انتشارات انجمن اولیا، تهران ۱۳۸۴
- ۳- ساجدی، ابوالفضل، روشهای تربیت اجتماعی، انتشارات امام خمینی، چاپ اول، ۱۳۹۴
- ۴- پور احمدی، محمد رضا، روشهای تربیت کودک، چاپ اول، ۱۳۸۳
- ۵- محدثی، جواد، رابطه ها، بوستان کتاب قم ۱۳۷۸
- ۶- مظاهری، ابراهیم، انتشارات ظفر، چاپ دوم، ۱۳۸۰